

สัญญาเลขที่ R01-2558A10502079

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

พลวัต “ความหมาย อิทธิพล และความเชื่อ” ของคำศัพท์
ภาษาจีนที่ปรากฏในบริบทประเพณีกินเจ
ของชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดตรัง

เกตมาตุ ดวงมณี

อุษา รัตนพรรณ

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินแผ่นดิน

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

มหาวิทยาลัยทักษิณ

คำรับรองคุณภาพ

รายงานวิจัยเรื่อง พลวัต “ความหมาย อิทธิพล และความเชื่อ” ของคำศัพท์ภาษาจีนที่ปรากฏในบริบท
ประเพณีกินเจของชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดตรัง
ผู้วิจัย เกตมาตุ ดวงมณี

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่ารายงานวิจัยฉบับนี้ได้ผ่านการประเมินจาก
ผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว มีความเห็นว่าผลงานวิจัยฉบับนี้มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์

- ดีมาก
- ดี
- ปานกลาง
- พอใช้
- ควรปรับปรุง

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลทิตา สุขเกษม)
รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา
รักษาการแทน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา
3 มีนาคม 2560

ชื่อเรื่อง	พลวัต “ความหมาย อิทธิพล และความเชื่อ” ของคำศัพท์ภาษาจีนที่ปรากฏ ในบริบทประเพณีกินเจของชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดตรัง
ชื่อผู้วิจัย	เกตมาตุ ดวงมณี และอุษา รัตนพรรณ

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษา พลวัต “ความหมาย อิทธิพล และความเชื่อ” ของคำศัพท์ภาษาจีนที่ปรากฏในบริบทประเพณีกินเจของชาวไทยเชื้อสายจีน ในจังหวัดตรัง โดยเก็บข้อมูลด้านเอกสารและข้อมูลภาคสนามด้วยวิธีการสังเกตและสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง จากประเพณีกินเจที่จัดขึ้นในศาลเจ้าพื้นที่อำเภอเมืองตรังและอำเภอห้วยยอด จำนวน 4 แห่ง ประกอบด้วยศาลเจ้าท่ามกั้งเขี่ย ศาลเจ้ากิ้วอึ้งเอี๊ยะ ศาลเจ้าพ่อหมื่นราม และศาลเจ้ากิ้วอึ้งไต่เต่ห้วยยอด โดยมีประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ร่างทรง กรรมการศาลเจ้า เจ้าหน้าที่ประจำศาลเจ้า และผู้เข้าร่วมการกินเจ

ผลการวิจัยพบว่า คำศัพท์ภาษาจีนที่ปรากฏในประเพณีกินเจของชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดตรัง มีทั้งภาษาจีนฮกเกี้ยนและภาษาจีนแต้จิ๋ว จำนวนทั้งหมด 233 คำ จำแนกเป็น 6 หมวดใหญ่ ๆ คือ คำศัพท์หมวดสถานที่ มีจำนวน 7 คำ คำศัพท์หมวดอุปกรณ์เครื่องใช้ มีจำนวน 71 คำ คำศัพท์หมวดการประกอบพิธีกรรม มีจำนวน 50 คำ คำศัพท์หมวดบุคคลและเทพเจ้า มีจำนวน 54 คำ คำศัพท์หมวดอาหารและเครื่องดื่ม มีจำนวน 37 คำ และคำศัพท์หมวดวันและเวลา จำนวน 14 คำ โดยทำการวิเคราะห์คำศัพท์ 4 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 คือ เสียงเหมือน ความหมายเหมือน มีทั้งหมด 21 คำ รูปแบบที่ 2 คือ เสียงต่าง ความหมายเหมือน เป็นรูปแบบที่ไม่ปรากฏในคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องประเพณีกินเจ รูปแบบที่ 3 คือ เสียงเหมือน ความหมายต่าง เป็นรูปแบบที่มีคำศัพท์ปรากฏมากที่สุด คือ มีจำนวน 207 คำ และรูปแบบที่ 4 คือ เสียงต่าง ความหมายต่าง พบได้เพียง 2 คำ ในด้านอิทธิพลของการนำคำศัพท์ภาษาจีนไปใช้ในประเพณีกินเจของชาวไทยเชื้อสายจีน ซึ่งนำเสนอการนำไปใช้ใน 4 ประเด็น คือ คำศัพท์หมวดอาหารและเครื่องดื่ม คำศัพท์หมวดบุคคลและเทพเจ้า คำศัพท์หมวดอุปกรณ์เครื่องใช้ และคำศัพท์หมวดพิธีกรรม พบว่า มีอิทธิพลเรื่องสี เรื่องตัวเลข และเรื่องความหมายแฝงของคำศัพท์ นอกจากนี้ยังปรากฏการใช้คำศัพท์ภาษาจีนในการดำเนินชีวิต เช่น ด้านการรับประทานอาหาร การต้อนรับแขก การเคารพองค์ศักดิ์สิทธิ์ และการทำงาน

สำหรับคำศัพท์ภาษาจีนที่เกี่ยวข้องเนื่องกับความเชื่อในประเพณีกินเจของชาวไทยเชื้อสายจีนสามารถวิเคราะห์ความเชื่อที่ปรากฏเห็นชัดในประเพณีกินเจได้ 3 ประเด็น คือ ความเชื่อเกี่ยวกับอาหารการกิน ความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรม และความเชื่อเกี่ยวกับการปฏิบัติตน ซึ่งความเชื่อเหล่านี้มีการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ทำให้ยังคงปรากฏพิธีกรรมต่าง ๆ ให้เห็น นอกจากนี้ยังแสดงถึงอัตลักษณ์ความเป็นจีนของชาวจีนในจังหวัดตรังได้เป็นอย่างดี

Title	Dynamic of Meaning, Influences and Beliefs Relating to the Terminology used in the Context of the Traditional Chinese Vegetarian Festival in Trang Province
Researchers	Katematu Duangmanee and Usa Rattanapan

Abstract

This research aims to study the dynamic of Meaning, influences and beliefs relating to the terminology used in the context of the traditional Chinese Vegetarian Festival in Trang Province. The data were collected from documents and fieldwork, i.e. observations and interviews, in Muang Trang District and Huaiyot District. Four major shrines in Trang Province were selected for this study, namely Tam Kong Yea Shrine, Kew Ong Yea Shrine, Chao Por Muen Ram Shrine and Kew Ong Taitae Huaiyot Shrine. The population for this research consists of mediums, shrine directors, shrine officers and vegetarians.

The result of this research shows that 233 lexical items from Fujian and Chaozhou Chinese were found in the vocabulary associated with Trang's Vegetarian Festival. In all, there were 7 terms referring to places, 71 associated with tools, 50 linked to rituals, 54 pertaining to a person or a god, 37 food and drink terms, and 14 time - related expressions. The analysis set out here divides these into four types : 21 terms sharing the same sound and meaning, no terms that have a different sound but the same meaning, 207 terms with the same sound but a different meaning, and 2 terms where both the sound and the meaning differ. In terms of influences on the use of Chinese expressions, four categories can be distinguished : firstly, food and drink ; secondly, people and gods; thirdly, tools ; and lastly, rituals. It is found that the influence of Chinese vocabulary extends into the domains of colours and numbers and the connotations of words. In addition, Chinese lexical items are not only used in relation to worship but also with regard to daily life such as dining, welcoming others, respect for sacred figures, and work. Chinese vocabulary concerning beliefs associated with the Chinese Vegetarian Festival can be subdivided into three groups : beliefs about food and drink, beliefs about rituals, and those about behaviour. These beliefs, which have been handed down from generation to generation, can be seen in the Chinese rituals in this area today and clearly reflect the identities of the various Chinese communities living in Trang Province.